

La tria per Andreu Loncà

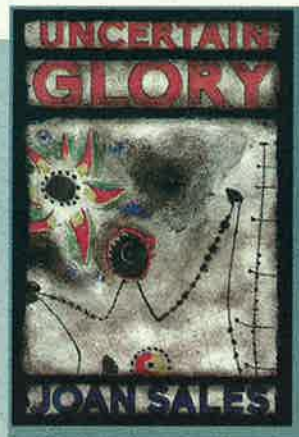
MADRID

Tendim a mirar les ciutats estranyes amb els ulls de la nostra ideologia, de la nostra ràbia, o amb els ulls baubaus de l'admiració interessada, o potser amb els ulls entelats d'enyor. No podem mirar de la mateixa manera l'Havana, Madrid o Saigon. En un curs de formació del professorat, a Madrid, la professora que comandava el grup mantenia sovint una actitud moderadament neutra. Engegava la pantalla de l'ordinador i hi projectava una àrida exposició de punts, de motius, d'arguments. L'exposició no era pas bel·ligerant. Era persuasiva: mostrava. I tanmateix, solia acabar els seus arguments, com si es deixés anar, amb alguna referència biogràfica de la seva Havana juvenil: "Jo encara recordo la ciutat de l'Havana atapeïda de cines, que ara estan tots destruïts, que ara estan en ruïnes". El greuge dels cines

de l'Havana devastats pel temps li frunzia el front. Els alumnes llegim entre línies la vida dels nostres professors i, per exemple, en les seues referències bibliogràfiques – "els llibres primers de Vargas Llosa són escrits des de l'esquerra" – hi llegíem també trossos de vivències, calius d'antigues xeres, brillants incendis metal·lúrgics.

De segur que aquests incendis, del tot espuris per a les exposicions d'un programa, són bàsics per comprendre i per saber. Darrere l'exposició neutra d'un professor hi ha una biografia càlida. En el programa escolar es tractava de triar uns llibres amb un fil conductor comú: l'exili, la guerra civil, les dictadures, el paper de les dones...

I en un clímax expositiu, la professora cubana demanà: com és que no s'ha escrit mai un llibre sobre la

LLIBRES

Títol: Uncertain Glory

Autor: Joan Sales (traduït a l'anglès per Peter Bush)

guerra civil des de l'altre bàndol? Des del bàndol franquista, s'entén.

Un gran silenci planà sobre l'aula.

Una gran perplexitat s'apoderà dels alumnes que intentàvem vanament debanar un argument. Algú, via internet, recordà *La fiel infantería*, novel·la ínfima que els lleidatans recordem perquè el

film es rodà a Lleida. Però res més.

Jo vaig explicar que Joan Sales, probablement, havia escrit una de les gran novel·les sobre la guerra civil, amb una traducció recent a l'anglès. Em miraren amb una educada actitud expectant. Després, en silenci, vaig pensar que si pots escriure impunement als papers oficials les sentències de mort dels teus adversaris, no crec que et calgui escriure cap novel·la. Vaig sentir com signar i desaparar, en aquest context, eren sinònims.